

Marita Petersen, lögmaður í sløk tvey ár:

Hon hevur endurskapt virðingina fyri Føroyum

- Einku bendi á, at umdømi føroyinga á Christiansborg fór at broytast til tað betra, tá Marita Petersen tók við sum lögmaður 18. januar 1993. Nú sløk tvey ár seinni hevur lögmaður prógvað, at føroyingar eru við at vinna sjálvsvirðingina aftur, eins og hon hevur skapt virðing fyri føroyskum viðurskiptum uttanlands

Myndin av føroyinginum uttanlands - og serliga í Danmark - hevði alt ov leingi staðið ósvarað, tann sum segði dønnum, at her klintraðust nakrir hugvuklæddir, heldur tápuligir føroyingar í bjørgunum.

Myndin gjørdist ikki lættari at afturvísja, tá føroyska samfelagið eftir einari nátt nærur fór á húsagang.

Danir vórðu á gosi, tá teir frættu, at danskur skattapeningur skuldi tryggja føroyska samfelagið.

Nýggir samráðingarleiðarar

Tað var um hetta mundið, at Marita Petersen og Jógvann Sundstein fingi boð um at koma til Danmarkar at samráðast við stjórnina hjá Poul Nyrup Rasmussen. Hetta var í januar mánaði 1993.

Marita Petersen hevði tá verið lögmaður í eina góða viku, og stjórnin hjá Poul Nyrup Rasmussen var so nýggj, at danski stjórnarleiðarin enn ikki hevði hildið sína setanarøðu í Fólkatunginum.

- Eg hevði beinanvegin varhugan av, at dansku samráðingarfólkini ikki vistu so nógv meir um føroysk viðurskipti enn tað, sum hevði staðið í bløðunum, sigur Marita Petersen.

- Umframt tað, so vildi nýggja stjórnin helst gera hoi í sjógv fyri danska fólkunum, sigur Marita Petersen um fyrstu vitjanina í danska stjórnarmálaráðnum.

- Tá vit komu til samráðingarnar vóru føroysk sermál og mál, sum viðvíktu báðum londunum, blandað saman, og tað prógvaði, at

danir ikki høvdu nóg gott innlit í føroysk viðurskipti.

Samráðast á jøvnum fœti

- Eg fœrði føroysku sjónarmiini fram á ein slíkan hátt, at vit vóru javnbjóðis dønnum og skuldu samráðast á jøvnum fœti. Tað góðtókú danir.

- Tá samráðingar eru millum lond, er neyðugt at ganga undir nakrar treytir. Eg fœrði tó fram, at føroysk lóggávuvæði vildi eg ikki tosa við danir um, tí hesi mál skuldu føroyingar avgera - í Føroyum. Tað vóru eitt nú um vallógina, Atlantsflog og kommunusamanleggingina. Tað góðtókú d: nir eisini.

- Tað var tó harmiligt, at vit noyddust heilt til Danmarkar fyri at fáa fiskalóggávu, sum verjir okkara fiskastovnar. Hetta er mál, sum vit áttu at havt gjørt sjálvi.

- Fiskurin kemur aftur, um vit føra skilagóðan fiskivinnupolitik.

- Duga vit ikki at síggja, hvat hendir við livandi tilfeinginum, er meir ivasamt við oljuvinnuni.

- Hon er uppi, tá vit hava pumpað seinasta dropan, sigur Marita Petersen og sigur frá skjótt arbeiðandi nevndini, sum hevur gjørt oljuálit, so vit ikki koma aftur um brekku við oljuvinnuni í framtíðini.

Hjartabarnið hjá lögmanni

- Tú ert ein av forsprákarunum fyri nýggju stýrisskipanarlógini. Er hon ein leiðbeing ella eitt vápn?

- Ja, uttan at eg vil rósa

mær sjálvari, so var tað eg, sum tók stig til, at vit fóru undir stýrisskipanarlógina. Hon er karmur og amboð, sum politikarnir skulu stýra við. Stýrisskipanarlógin er vápnid, sum tryggjar at vit hava demokratiska skipan í framtíðini.

- Vit hava við nýggju skipanarlógini fingið reglur og lóggávu sum greitt siga, hvat hvør ger, og hvør hevur ábyrgd.

- Við hesi lóg sleppa vit undan teimum "gráu sonunum", sum vit higartil hava havt, har eitt mál skal gjøgnum so nógv kompromis, fyri at verða samtykt, at eingin hevur ábyrgdina av tí, tá avtornar.

- Nýggja stýrisskipanarlógin setir krøv til tinglimirnar, og teir fara helst í framtíðini eisini at skriva nágreiniligari í lógina, hvat teir ætla við henni.

- Hinvegin, so fer hetta at tryggja okkum eina greiða lóggávu, sum verður umsitin eftir tí, sum lóggevarir hava ætlað.

- Stýrisskipanarlógin fekk eisini góða undirtøku á tingi, og tað prógvar, at politikarnir vilja hava greiðari reglur, sigur lögmaður.

Rudda upp í egnum húsi

- Nógvar varð tosað um sjálvsstýrisslóg undir seinasta valstríðnum. Hvat varð av henni?

- Tá varð nógv tosað um at broyta heimastýrisslógina og at fáa eina sjálvsstýrisslóg, men tað hevur ikki verið tosað so nógv um í seinastuni.

- Stýrisskipanarlógin er ein fortreyt fyri framtíðar

brotingum í viðurskiptunum millum Danmark og Føroyar. Vit rudda upp í egnum húsi, og fyri at vit kunnu fara undir at arbeiða fram móti eina sjálvsstýrisslóg, um politiskur áhugi er fyri tí í framtíðini.

Marita Petersen viðgongur, at stýrisskipanarlógin hevur verið hennara hjartabarn, og at hon er errin av, at hetta arbeiði hevur verið gjørt, meðan hon hevur sitið sum lögmaður.

Sjálvsvirðingin á lágum støði

- Tú verður nevnd sum tann, ið varðveiddi lóg og landaskil, umframt at tú vann føroyingum sjálvsvirðingina aftur í samráðingunum við dansku stjórnina?

- Nógvar hava tosað um, at vit bert skuldu lata bankarnar fara á húsagang, og at danir kortini høvdu bjargað teimum, um vit ikki gjørdur tað.

- Eg haldi hinvegin, at um vit ikki høvdu bjargað bankunum, so hevði sjálvsvirðing okkara ligið á einum ógvuliga lágum støði í dag. Umframt tað, so høvdu danir stýrt her á landi.

- So verður tosað um, hvussu ræðuligt tað er fyri okkara eftirkomarar, at skuldarbyrðan er vorðin so stór. Ja, tað er rætt, men hinvegin, um vit bert sleptu okkum upp á fjall, so hevði enn minni verið eftir hjá eftirkomarum okkara, sigur Marita Petersen.

Légið fræslu um danir skulu gjalda

- Hvat heldur tú um hinar flokkarnar, sum siga, at nú skulu danir akta og krevja frælsi samstundis?

- Tað er í lagi, at føroyingar vilja frælsi, men tá teir føroysku flokkarnir halda, at danir samstundis skulu gjalda - ja, so haldi eg, at okkurt haltar í teirra hugaheimi.

Sambandið sigur t.d., at teir fara at samráðast við danir sum samríkispartnarar, men tað heldur lögmaður lítið um.

- Bert tað, at teir siga tað prógvar, at teir halda lítið um danir, um teir halda, at danir fara at tosa øðrvísi við sambandsmenn enn við okkum, sum hava víst dirvi